

Perusopetuksen oppilaaksioton perusteet

Sivistyslautakunta 25.11.2025

Lähikoulun osoittaminen perusopetuksen oppilaalle

Perusopetuslaissa (1998/628) ohjataan oppilaaksiottoa. Perusopetuslain mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta. Samoin kunnan tulee osoittaa oppivelvolliselle lähikoulu, jossa opetus järjestetään ja johon oppilaalla on oikeus päästä (POL 6 §).

Lähikoulua osoitettaessa lähtökohtana on, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä (POL 6 §). Lähikoulun ei kuitenkaan tarvitse olla oppilasta maantieteellisesti lähimpänä oleva koulu. Kunta voi vapaasti määritellä menettelyn, jolla oppilaita kouluun osoitetaan. Koulupaikan määrittelyssä on kuitenkin toimittava tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja johdonmukaisesti (POL 4 §, 6 §, Hallintolaki 6 §). Lähikoulun määrittelyn yhteydessä koulutuksen järjestäjä voi määritellä opetusryhmien minimi- tai maksimikoon ja myös opetusryhmien lukumäärän voidakseen suunnitella ja hallita opetusjärjestelyjä, kustannuksia, vieraskuntalaisten määrää ja muita opetuksen järjestelyihin vaikuttavia asioita.

Porissa oppilaan lähikoulu määräytyy lähtökohtaisesti oppilaan kotiosoitteen perusteella. Jokainen osoite kuuluu maantieteellisesti rajattuun lähikoulualueeseen, jotka sivistyslautakunta on hyväksynyt. Lähikoulualueet on muodostettu ottaen huomioon muun muassa oppilaiden asuinpaikat, tulevien 1.-luokkalaisten määrät ja koulujen tilat. Ajantasaiset lähikoulualueet löytyvät osoitteesta <https://arcgisportal.pori.fi/palvelukartta/> (pori.fi → Kasvatus ja koulutus → Perusopetus → Koulupaikan määräytyminen). Sivistyslautakunta voi päätöksellään muuttaa lähikoulualueita.

Lähtökohtaisesti oppilaalla on oikeus päästä omaan lähikouluunsa. Lähikoulua osoitettaessa oppilaaksiottoa koskevat päätökset tehdään niiden vuosiluokkien ajaksi, joita asianomaisessa koulussa opetetaan. Lähikoulun ja koulupaikan liittyviä oppilaaksioton menettelytapoja ei sovelleta sellaisenaan otettaessa oppilaita

- perusopetukseen valmistavaan opetukseen,
- ~~oppimisen ja koulunkäynnin tuen alueellisiin pienryhmiin, erityisluokille~~
- erityiskouluihin,
- joustavan perusopetuksen ryhmiin,
- painotettuun opetukseen tai
- kaksikieliseen opetukseen.

Luokkien maksimioppilasmäärä

Porissa maksimioppilasmäärät on määritelty ensimmäiselle ja seitsemännelle luokalle sekä painotettuun opetukseen. Muilla vuosiluokilla noudatetaan samoja maksimioppilasmääriä otettaessa kouluun toissijaisia oppilaita.

Ensimmäisen luokan maksimikoko on 23 oppilasta yleisopetuksen luokilla. Yleisopetuksen yhdysluokan, jolla on vuosiluokkien 1–6 oppilaita, maksimikoko on ~~myös 23~~ **20** oppilasta/luokka. Yhdysluokan perustamista harkitaan tapauskohtaisesti, kun ensimmäiselle luokalle tulevien oppilaiden määrä on alle 15 oppilasta/koulu. ~~Vuosiluokilla 7–9 yleisopetuksen luokan maksimikoko on 23 oppilasta/luokka.~~ **Seitsemännen luokan maksimikoko on 23 oppilasta yleisopetuksen luokilla.**

Maksimikoosta voidaan poiketa hyvin perustellusta syystä opetusyksikön päällikön päätöksellä. Luokan oppilasmäärän tulee olla sellainen, että opetus voidaan järjestää turvallisesti ja opetukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. **Opetusryhmät tulee myös muodostaa siten, että yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä on enintään viisi oppilasta, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää tilapäisesti. (POL 20 g §.)** Yleisopetuksen oppilaalla on aina oikeus päästä lähikouluunsa maksimikoosta riippumatta.

Painotetun opetuksen ja ~~englanninkielisen~~ **kaksikielisen** opetuksen maksimikoot päätetään vuosittain sivistyslautakunnassa valintakriteereistä päättämisen yhteydessä. **Joustavan perusopetuksen ja perusopetukseen valmistavan opetuksen opetusryhmien koot päätetään tapauskohtaisesti. Opetus järjestetään pienessä, noin 10–15 oppilaan opetusryhmässä.**

~~Eriyisen tuen pienryhmän tai erityiskoulun luokan maksimikoko päätetään erikseen.~~

Perusopetuslaissa (20 g §) määritellään erityisluokkien maksimioppilasmäärät, joista Porin kaupunki ei voi poiketa. Erityisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa saa olla enintään kymmenen oppilasta. Erityisluokan enimmäiskoko voidaan ylittää tilapäisesti. Erityisluokanopettajan opetuksessa erityisluokassa saa olla enintään kahdeksan oppilasta, joilla on tukea koskeva päätös oppilaan oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn perusteella (POL 20 i §, 1 mom.). Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen luokassa voi olla enintään kuusi oppilasta (20 i §:n 2 mom.).

Lähikoulun osoittaminen koulutulokkaalle yleisopetuskouluun yleisopetuksen kouluun

Pääsääntöisesti koulutulokkaan lähikoulu osoitetaan lähikoulualueiden mukaisesti. Koulutulokkaat otetaan lähikouluunsa koulun rehtorin päätöksellä. Opetuspäällikön päätöksellä lähikouluksi voidaan osoittaa myös muu koulu. Syynä voi olla esimerkiksi oppilaan tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki, perusopetukseen valmistavan opetuksen tarve tai **opiskeluoppilaan** huollollinen tai terveyteen liittyvä syy.

~~Alueellisten erityisen tuen pienryhmien ja erityiskoulujen ensimmäisen luokan oppilaaksiotto määritellään erikseen. Myös erityistä tukea oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevan oppilaan koulupaikka määräytyy mahdollisuuksien mukaan lähikouluperiaatteen mukaan. Oppilaan tuen tarpeen mukaan hänelle voidaan osoittaa koulupaikka lähikouluperiaatteesta poiketen joko erityiskoulussa tai alueellisessa erityisluokassa pienryhmässä.~~

~~Englannin kielellä annettavan~~ **Kaksikielisen** opetuksen oppilaaksiotto ensimmäiselle luokalle määritellään erikseen vuosittain sivistyslautakunnassa ja kaksikieliseen opetukseen voi hakeutua miltä tahansa lähikoulualueelta. Ruotsinkielistä perusopetusta järjestetään Björneborgs svenska samskolassa, johon ruotsia äidinkielenään puhuvilla oppilailla on oikeus päästä. Björneborgs svenska samskola ei ole Porin kaupungin ylläpitämä peruskoulu.

Lähikoulualueen mukaisessa koulussa perusopetuksen aloittanut oppilas jatkaa lähtökohtaisesti kyseisessä koulussa siihen asti, kunnes koulupolkujen mukaan koulusta siirrytään viimeistään seitsemännelle luokalle joko ylä- tai yhtenäiskouluun. Oppilas voi itse hakea tätä

ennen toiseen kouluun tai hänelle voidaan esimerkiksi aiemmin mainituista syistä osoittaa muu koulupaikka.

Koulupolut eli seitsemännelle luokalle siirtyminen

Koulutulokkaalle määritetty lähikoulu määrittää sen, mihin ylä- tai yhtenäiskouluun yleisopetuksessa oleva oppilas siirtyy viimeistään seitsemännelle luokalle. Viimeistään seitsemännelle luokalle siirrytään sivistyslautakunnan hyväksymien koulupolkujen mukaisesti. Yhtenäiskoulussa ensimmäisen luokan aloittaneen oppilaan koulupolku jatkuu samassa koulussa pääsääntöisesti koko perusopetuksen ajan. **Liitteessä 1 Taulukossa** on esitetty Porin kaupungin perusopetuksen koulupolut eli alakoulut ja yläkoulu, josta kyseisistä alakouluista siirrytään sekä näihin liittyvät poikkeukset.

Oppilas, joka on valittu alakoulun aikana toissijaiseen kouluun **tai opetussuunnitelmalliseen painotukseen**, voi valita joko tämän toissijaisen koulupolun mukaisen yläkoulun tai oman lähikoulun mukaisen yläkoulun. Toissijaiseen yläkouluun ei ole oikeutta saada koulukuljetusetuutta.

Lähikoulun osoittaminen perusopetuksen aikana muuttaville oppilaille

Yleisopetuksen oppilaan muuttaessa Porin kaupungin sisällä lukuvuoden aikana, hänelle osoitetaan tarvittaessa uusi lähikoulu, josta tehdään uusi oppilaaksiottopäätös. Oppilas voi huoltajan niin halutessa jatkaa nykyisessä koulussaan lukukauden loppuun. Mikäli oppilas muuttaa viimeisellä vuosiluokalla, jolla koulussa annetaan opetusta, oppilas voi jatkaa kyseisessä koulussa koko lukuvuoden loppuun. Muuttavien oppilaiden kohdalla koulukuljetusetuudesta määrätään sivistyslautakunnan hyväksymässä kuljetussäännössä. Poriin kesken lukuvuoden muuttavalle yleisopetuksen oppilaalle osoitetaan lähikoulu lähikoulualueiden ja koulupolkujen mukaan.

Mikäli muuttava oppilas opiskelee ~~alueellisessa~~ **erityisluokassa** pienryhmässä, koulupaikka osoitetaan tapauskohtaisesti ~~harkinnan mukaan~~.

Muuhun kuin lähikouluun hakeminen

Oppilaalla on oikeus pyrkiä myös muuhun kuin Porin kaupungin hänelle osoittamaan lähikouluun eli niin sanottuun toissijaiseen kouluun (POL 28 §). Myös toissijaisiin hakijoihin sekä painotettuun opetukseen valintakokeella hakeviin oppilaisiin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Perusopetuslain mukaan oppilaaksioton perusteena voidaan käyttää myös oppilaan taipumuksia kyseiseen opetukseen osoittavia valintakokeita, jos opetuksessa noudatetaan painotettua opetussuunnitelmaa. (POL 28 §.) Oppilas voi hakea mihin tahansa toissijaiseen yleisopetuksen kouluun tai hän voi hakea painotettuun opetukseen, johon oppilaat otetaan valintakokeella.

Toissijaiseen kouluun hakeminen

Toissijaiseen kouluun voidaan hakea joko suoraan ensimmäiselle luokalle tai milloin tahansa perusopetuksen aikana. Toissijaiseen kouluun ensimmäiselle luokalle haetaan kouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Oppilas voidaan ottaa toissijaiseen kouluun, mikäli koulussa on

tilaa eli luokkien koot eivät ylitä niille määriteltyjä maksimioppilasmääriä. Toissijaisia oppilaita koulun otettaessa tulee ottaa huomioon, että yhden opettajan opettamassa opetusryhmässä saa olla enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa yhden tai useamman oppiaineen opetusta pienryhmässä tai erityisluokassa oppilaskohtaisena tukitoimena. Viiden oppilaan enimmäismäärä voidaan ylittää vain tilapäisesti.

Toissijaisia hakijoita voi olla enemmän kuin kyseiseen koulun voidaan ottaa, jolloin toissijaisia hakijoita voidaan ottaa koulun seuraavan järjestyksen mukaisesti:

1. Oppilas asuu Porissa (oppilaan kotiosoite)
2. Oppilaalla on jokin opiskeluoppilashuollollinen, terveydentilaan liittyvä tai muu erityinen syy, joka tulee huomioida koulua osoitettaessa. Huoltajalta voidaan pyytää tai hän voi itse tarvittaessa esittää asiassa asiantuntijalausunnan toissijaiseen koulun hakemisen yhteydessä.
3. Oppilas opiskelee A2-kieltä, jota hän ei voi opiskella omassa koulupolun mukaisessa lähikoulussa.
4. Oppilaan vanhempi sisarus on samassa koulussa ja jatkaa siellä vielä opintojaan koulutulokkaan tullessa koulun (ns. sisarusperuste).
5. Sivistyslautakunta on muuttanut oppilaan lähikoululuettua 12 kuukauden aikana hakuvaiheessa ja hän hakee niin sanottuun vanhaan lähikouluunsa.
6. Mikäli tämän jälkeen yhdenvertaisessa asemassa olevia oppilaita on kaksi tai enemmän, neuvotellaan ensin huoltajien kanssa, ja mikäli heidän kanssaan ei päästä yhteisymmärrykseen, oppilaat valitaan toissijaiseen koulun arpomalla.

Perusopetuksessa toissijaiseen koulun hakeutuvan oppilaan koulumatkakustannuksista vastaa aina oppilaan huoltaja (POL 32 §).

Painotettuun opetukseen ja kaksikieliseen opetukseen hakeminen

Painotettuun opetukseen haettaessa ja oppilaita otettaessa käytetään valintakoetta (POL 28 §). Porin kaupungissa tarjolla olevat painotetun opetuksen luokat, valintakriteerit ja sisäänottomäärät päätetään vuosittain sivistyslautakunnassa. Erillinen painotetun opetuksen luokka voidaan myös jättää perustamatta, mikäli sivistyslautakunnassa määritelty minimioppilasmäärä ei täyty joko vähäisen hakijamäärän vuoksi tai siitä syystä, että hyväksytysti valintakokeen suorittaneita oppilaita ei ole riittävästi. Oppilas voi jatkaa alakoulussa aloitettua painotettua tai kaksikielistä opiskelua yläkoulussa suoraan ilman valintakoetta lukuun ottamatta liikuntaluokkia.

Painotettuun opetukseen voidaan hakea ~~painotuksesta~~ painotetusta opetuksesta riippuen joko suoraan ensimmäiselle luokalle, alakoulun aikana kolmannelle, neljännelle tai seitsemännelle luokalle siirryttäessä. Kaksikieliseen opetukseen haetaan ensimmäiselle luokalle ilmoittautumisen yhteydessä. Osalle painotusluokista ja kaksikieliseen opetukseen on täydennyshaku seitsemännelle luokalle. Täydennyshaut määritellään vuosittain.

Muualta Poriin muuttavat oppilaat voivat tiettyjen edellytysten täytyessä hakea painotusluokille ja kaksikieliseen opetukseen milloin tahansa perusopetuksen aikana. Näistä päätetään tapauskohtaisesti.

Hakumenettelyistä tiedotetaan Porin kaupungin nettisivuilla sekä Porin kaupungin perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa käytössä olevissa kodin ja koulun / päiväkodin viestintäpalveluissa. Painotetun opetuksen **ja kaksikielisen opetuksen** oppilaaksiottoalue on koko Porin kaupunki.

Maksuttoman koulukuljetuksen järjestäminen

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, jos oppilaan koulumatka on yli viisi kilometriä tai, jos se oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu hänelle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Oppilaalla on myös edellä mainituista syistä oikeus kuljetuksen asemesta saada riittävä avustus kuljettamiseen tai saattamiseen (POL 32 §). Toissijaiseen kouluun hakijalla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen tai avustukseen (POL 32 §).

Porin kaupungissa oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen täyttyy, mikäli 1–3 vuosiluokan oppilaan koulumatka on yli kolme kilometriä ja vuosiluokan 4–9 oppilaalla yli viisi kilometriä hänelle määritellyyn lähikouluun (sivistyslautakunnan hyväksymä Porin kaupungin esi- ja perusopetuksen koulukuljetusperiaatteet). Maksutonta koulukuljetusta ei voi saada toissijaiseen kouluun. Painotettuun opetukseen **tai kaksikieliseen opetukseen saa** maksuttoman koulukuljetuksen, mikäli kyseessä on oppilaan lähikoulu ja koulumatkan pituuteen liittyvät ehdot täyttyvät.

Koulukuljetukset järjestetään Porin kaupungin esi- ja perusopetuksen koulukuljetusperiaatteiden eli kuljetussäännön mukaan.

Vieraskuntalaisten oppilaiden oppilaaksiotto

Porin kaupunki osoittaa lähikoulun ja myös ottaa järjestämäänsä perusopetukseen oppilaiksi ensisijaisesti vain Porissa asuvia oppivelvollisuusikäisiä lapsia ja nuoria. Mikäli yleisopetuksen opetusryhmissä on tilaa, voidaan niihin ottaa myös muiden kuntien oppilaita. Mikäli oppilaspaikkoja jää sen jälkeen, kun Porissa asuvat toissijaiset hakijat on huomioitu, kouluun voidaan ottaa myös vieraskuntalaisia oppilaita. Heille voidaan myöntää koulupaikka seuraavan järjestyksen mukaan:

1. Oppilaalla on **opiskelija**oppilashuollollinen, terveydentilaan liittyvä tai muu perusteltu syy
2. Oppilaan sisarus käy kyseistä koulua

Painotettuun opetukseen, jonka oppilasvalinnassa käytetään valintakoetta, voivat hakea myös muissa kunnissa asuvat oppilaat.

Vieraskuntalaiset eivät ole oikeutettuja maksuttomaan koulukuljetukseen.

Vieraskuntalaiset eivät voi hakea **erityisluokille** ~~oppimisen tuen alueellisiin pienryhmiin,~~ erityiskouluihin, joustavaan perusopetukseen tai perusopetukseen valmistavaan opetukseen.

Päätöksenteko

Päätös oppilaaksiotosta tehdään sivistystoimialan toimintasäännön mukaisesti.

Liite Taulukko 1. Koulupolut oppilaan siirtyessä kuudennelta luokalta seitsemännelle luokalle

Alakoulu (vuosiluokat)	Ylä- tai yhtenäiskoulu, jonne siirrytään koulupolun mukaisesti viimeistään 7.luokalle
Ahlaisten koulu (1-6)	Noormarkun yhtenäiskoulu (1-9)
Kankaan koulu (1-6)	
Söörmarkun koulu (1-4)	
Noormarkun yhtenäiskoulu (1-9)	
Pohjoisväylän koulu (1-9)	
Cygnaeuksen koulu (1-6)	Porin lyseon koulu (7-9)
Kaarisillan yhtenäiskoulu (1-9)	
Väinölän koulu (1-6)	Itätuulen yhtenäiskoulu (1-9)
Itätuulen yhtenäiskoulu (1-9)	
Kalaholman koulu (1-5)	Kuninkaanhaan koulu (6-9)
Uudenkoiviston koulu (1-6)	
Enäjärven koulu (1-6)	Meri-Porin yhtenäiskoulu (1-9)
Kyläsaaren koulu (1-6)	
Reposaaren koulu (1-6)	
Meri-Porin yhtenäiskoulu (1-9)	
Käppärän koulu (1-6)*	Länsi-Porin koulu (7-9)
Tuorsniemen koulu (1-6)**	
Vähärauman koulu (1-6)	
Lavian yhtenäiskoulu (1-9)	Lavian yhtenäiskoulu (1-9)

* Lattomeren, Niittumaan ja Pinomäen alueen oppilaat siirtyvät yläkouluun Porin Lyseon kouluun.

** Liikastenmäen alueen oppilaat siirtyvät yläkouluun Porin Lyseon kouluun.